

Retningslinjer for skoleskyss i grunnskolen

Vedtatt i fylkestinget i juni 2024 (FT-sak 75/24)

1. Lovhjemmel og ansvar

1.1 Lovhjemmel

Fylkeskommunen har det overordnede ansvar for skoleskyss for elever i grunnskolen som er hjemmehørende i Rogaland, og skal sørge for skoleskyss i henhold til regler gitt i gjeldende lovverk;

- Lov om grunnskolen og den videregående opplæringen (opplæringsloven) med tilhørende forskrift og rundskriv fra Utdanningsdirektoratet om skoleskyss
- Lov om private skoler med rett til statstilskudd (privatskoleloven) med tilhørende forskrift og rundskriv fra Utdanningsdirektoratet om skoleskyss.

Retningslinjene for skyss i grunnskolen i Rogaland vedtas av fylkestinget.

1.2 Ansvar

Hjemmel; Opplæringslovens § 28-7, Udir 3-2009, Udir 2-2019

Rogaland fylkeskommune har ved vedtak i FT-sak 70/14 delegert myndigheten til å fatte enkeltvedtak om skoleskyss iht. opplæringsloven til Kolumbus. Ansvar for å administrere og organisere skoleskyssen er gitt Kolumbus i rammeavtalen mellom Rogaland fylkeskommune og Kolumbus.

Kolumbus skal sørge for et skoleskyssopplegg som er rasjonelt, kostnadseffektivt og samfunnsøkonomisk forsvarlig på vegne av Rogaland fylkeskommune.

Kolumbus skal organisere skoleskyssen i samråd med kommunene, som skal ta skoleskyss med i planleggingen av timer og skolerute.

Rogaland fylkeskommune og Kolumbus skal etter beste evne opplyse og informere om gjeldende skoleskyssreglement, men skoleelever og/eller deres foresatte har et selvstendig ansvar for å sette seg inn i regelverket evt. å ta kontakt med skole/ Kolumbus/fylkeskommunen for å klargjøre hvilke skyssrettigheter de har.

Kommunene betaler refusjon etter persontakst for grunnskoleelever og voksne som deltar i forberedende opplæring som får skoleskyss. I tillegg til gjeldende persontakst betaler kommunene etter avtale en kompensasjon til Kolumbus for transport til alternative opplæringsarenaer. Kompensasjonen skjer som et kronetillegg for elever som gis særskilt skyss, utført med taxi (dvs midlertidig el. varig funksjonshemmede).

Kommunen faktureres for alle elever som er innvilget skyss for alle skoledager. Ved delt bosted faktureres antall skoledager etter fastlagt plan.

Kommunen er ansvarlig for merkostnadene når elever får gratis skyss pga. trafikkfarlig skolevei. Dersom det ikke finnes et rutetilbud som kan benyttes, må kommunen dekke alle kostnadene til skyss, men om det ordinære rutetilbudet kan benyttes, betaler kommunen kun persontakst.

Kommunen/skolen har ansvar for å organisere og finansiere hjemmekjøring av elever som er blitt syke eller skadet i løpet av skoledagen. Dersom eleven har legerklæring, gjelder reglene i pkt. 4.3.

Kommunen/skolen har ansvar for skyss av elever til svømmeundervisning, opplæring i bedrift, hospitering i videregående skole, ekskursjoner, skidager eller annen skyss i skoletiden. Dette gjelder også elever med funksjonshemming, skade eller sykdom.

Elever kan, etter vedtak fattet av kommunen, få sin opplæring ved annen skole/opplæringsarena enn nærskolen. Dersom skolevalget utløser rett til skoleskyss er kommunen ansvarlig for å organisere skyssen samt eventuelle ekstra utgifter som påløper.

Dersom det er inngått avtale om undervisning i hjemmet, er dette en kommunal tjeneste som kommunen er ansvarlig for.

2. Hva regnes som skoleskyss

Hjemmel; opplæringslovens § 2-6, §4-1, Udir-2-2019 om retten til skyss

Som skoleskyss regnes daglig skyss mellom elevens bosted og det som etter folkeregistrert adresse regnes som elevens nærskole. Transport til/fra medisinsk behandling/fysioterapi/tannlege o.l. er ikke skoleskyss og må utføres i privat regi.

Som bosted regnes elevens folkeregistrert adresse. En elev kan likevel ha flere bosteder, f.eks ved delt omsorg, eller midlertidige hjem som avlastnings-/fosterhjem.

Elever med skyssrettigheter skal, i den grad det er mulig, benytte ordinære offentlige rutegående transportmidler og kan henvises til den enhver tid billigste transportmiddel.

Skoleskyssen skal følge nasjonale forskrifter om sikring av skolebarn i buss. Etter hovedregelen skal alle skolebarn med rett til skoleskyss ha sitteplass med setebelte, men forskriftene gir unntak for bybusser som er en del av det ordinære kollektivtilbudet, som også tillater ståplasser.

Foreldre/foresatte har et ansvar for at egne barn trenes i å ferdes og bli trygg på egen skolevei. Det samme gjelder for bruk av busskort og bussbytte.

3. Reisetid og gangavstand

Hjemmel; Udir-2-2019 om retten til skyss, Udir 3-2009 om særlige problemstillinger i forbindelse med retten til skyss

3.1 Reisetid

Lovverket har ikke satt en absolutt grense for hvor lang en daglig reise mellom bosted og skole kan være.

Skoleskysstilbudet skal dekke største delen av distansen mellom hjem og skole. Samtidig kan hensynet til at det blir en rasjonell og samfunnsøkonomisk god organisering av skoleskyssen tilsa at elever må godta en viss reisetid.

Hva som er akseptabel reisetid skal avgjøres etter en selvstendig og konkret vurdering av hvert enkelt tilfelle. I vurderingen kan bl.a. alder, trafiksikkerhet/forhold, årstid og framkommelighet kunne vektlegges.

Kommunen er pålagt å tilby nødvendig tilsyn før og etter skolens start- og sluttid, og reisefølge til elever som ikke kan reise alene.

3.2 Gangavstand

Elever må akseptere å gå en rimelig distanse frem til holdeplass. Hva som er rimelig avstand må avgjøres etter en selvstendig og konkret vurdering av hvert enkelt tilfelle. I vurderingen kan det bl.a. legges vekt på alder, totalavstand, trafiksikkerhet/forhold og framkommelighet. Det legges som et utgangspunkt til grunn at funksjonsfriske elever kan gå

- 1. trinn 1,0 km
- 2.-10. trinn 2,0 km

Når avstanden mellom hjem og holdeplass overstiger 1 eller 2 km, skal Kolumbus vurdere tilrettelagt skoleskyss på hele eller deler av strekningen.

Dersom det ikke finnes tilgjengelig eller hensiktsmessig rutetilbud, kan foreldre frakte barn selv mot skyssgodtgjørelse etter skriftlig avtale med Kolumbus. Godtgjørelsen vil utbetales i henhold til Statens reiseregulativ, med en minsteavstand på 10 km én vei. En avtale om skyssgodtgjørelsen må fornyes hvert skoleår.

4. Hvem har rett til skoleskyss

Hjemmel; opplæringslovens §2-1, § 4-1, § 18-2, § 21-1, § 28-7, privatskoleloven § 3-7, brev av 29. juni 2017 fra Kunnskapsdepartementet til Sivilombudet, Udir-2-2019 om retten til skyss, Udir 3-2009 om særlige problemstillinger i forbindelse med retten til skyss, Udir-3-2012 om voksnes rett til grunnskoleopplæring, tolkningsuttalelse fra Udir av 11.6.2010 om skyss av elever med varig eller midlertidig skade/sykdom/nedsatt funksjonsevne.

4.1 Avstand mellom hjem og skole

Skoleskyssreglene gjelder alle barn som har rett og plikt til grunnskoleopplæring. Reglene gjelder også voksne som ikke har fullført grunnskolen, eller har rett på spesialundervisning på grunnskolens område.

Elever har rett til plass på sin nærskole og på gitte vilkår rett til gratis skoleskyss mellom hjemmet og skolen.

Elever ved private skoler som mottar statstilskudd har samme skoleskyssrettighet, men retten er begrenset til innenfor hjemstedskommunen.

Elever i grunnskolen har rett til skoleskyss når gangavstanden fra egen utgangsdør til skolens hovedinngang er over

- 2 km for elever i 1. årstrinn
- 4 km for elever i 2.-10. årstrinn

Dersom det oppstår tvil om avstander, skal Kolumbus sørge for måling med GIS-basert verktøy som bekrefter avstanden. I alle målinger legges det til 100 meter i feilmargin. Privat oppmåling godtas ikke.

Som skolevei regnes både offentlig bil-, gang- og sykkelveg, samt privat vei som er åpen for allmenn ferdsel. Stier og tråkk som er i allment bruk gjennom året, kan betraktes som skoleveg også med noe snødekke.

Kommunen avgjør skoleskyssrettighet, og er ansvarlig for grunnskoleelever og voksne som får skoleskyss av følge av særlig farlig eller vanskelig skolevei når avstanden mellom hjem og skole er under 4 km, 2 km for 1. årstrinn.

Tilsvarende er fylkeskommunen ansvarlig når avstanden mellom hjem og skole er over 4 km eller 2 km.

I vurdering av om skoleveien er særlig farlig eller vanskelig legges det vekt på:

- Objektive forhold som veistandard, trafikkforhold, klima og topografi.
- Subjektive forhold som gjelder den enkelte elev, alder, utvikling, modenhet mv.

Det er ikke den daglige risiko eleven utsettes for ved å oppholde seg i trafikken som vurderes, men at faren ved å ferdes på veien må være utenom den vanlige.

4.2 Elever som må benytte båt mellom hjem og skole

Elever som må benytte båt mellom hjem og skole har rett til fri skoleskyss uavhengig av avstand.

Elever må akseptere å gå en rimelig distanse mellom bosted og båttransport. Hva som er rimelig avstand må avgjøres etter en selvstendig og konkret vurdering av hvert enkelt tilfelle, jfr. pkt 3.2.

4.3 Elever med varig eller midlertidig skade/sykdom/nedsatt funksjonsevne

Elever med varig eller midlertidig skade/sykdom/nedsatt funksjonsevne, og som etter legeerklæring/sakkyndig uttalelse har behov for skyss, har rett til fri skoleskyss uavhengig av avstanden mellom hjem og skole.

Søknad om skoleskyss som følge av varig eller midlertidig skade/sykdom/nedsatt funksjonsevne skal dokumenteres med legeerklæring eller annen relevant sakkyndig uttalelse.

Elever med varig eller midlertidig skade/sykdom/nedsatt funksjonsevne som kan benytte rutegående transportmiddel henvises til det. Disse elevene kan likevel ha rett til skoleskyss mht. avstand eller særlig farlig skolevei.

Ved behov for drosje bør det på sikt utarbeides en plan for om mulig i framtiden å mestre skoleveien med buss eller til fots.

Elever som er innvilget assistent eller ledsager gis anledning til å ta med denne i drosjen.

Midlertig skoleskyss kan normalt iverksettes for inntil 6 uker på bakgrunn av legeerklæring. Skoleskyss som iverksettes uten tilfredsstillende dokumentasjon, eller avtale med Kolumbus må betales av den som bestiller transporten.

4.4 Skoleskyss til skolefritidsordning og leksehjelp

Skolefritidsordning og leksehjelp anses ikke som grunnskoleopplæring og er ikke omfattet av skyssreglene. Elever med skoleskyssrettigheter kan få skyss til/fra skolefritidsordning med ordinært rutetilbud.

Elever som har rett til skoleskyss på grunn av varig eller midlertidig skade/sykdom/nedsatt funksjonsevne, har rett til skyss til og fra skolefritidsordningen. Retten gjelder ikke i skoleferiene.

4.5 Private grunnskoler

Elever i private grunnskoler som har offentlig godkjenning har rett til skoleskyss, reisefølge og tilsyn etter samme regler som elever i offentlige skoler.

Opplæringslovens § 4-3 første, andre og tredje ledd gjeld for elever i private grunnskoler. Retten til skoleskyss, reisefølge og tilsyn gjelder imidlertid bare innenfor kommunegrensen i den kommunen eleven bor.

Dette gjelder også for elever med midlertidig eller varig skade/sykdom/nedsatt funksjonsevne.

Elever ved privatskoler uten statstilskudd eller norske skoler i utlandet er ikke omfattet av retten til skoleskyss i opplæringsloven.

4.6 Voksne med rett til forberedende opplæring

Voksne som oppfyller vilkårene i opplæringsloven har en individuell rett til forberedende opplæring. Retten forutsetter at kommunen har fattet enkeltvedtak. Dette gjelder også elever som får opplæring det 11. skoleår.

Et kommunalt vedtak gir skoleskyssrett når avstanden mellom hjem og skole er over 4 km. Fylkeskommunens skoleskyssansvar gjelder kun innenfor elevens folkeregistrerte hjemkommune. Ved et skoletilbud utenfor kommunen, må kommunen dekke merkostnadene.

Voksne med midlertidig eller varig skade/sykdom/nedsatt funksjonsevne har rett til skoleskyss uavhengig av avstand mellom hjem og skole. Fylkeskommunen er ansvarlig for skoleskyss fra hjem til skole selv om skolen ligger i en annen kommune. Skoleskyssbehovet skal bekreftes med legeerklæring/sakkyndig uttalelse som skal beskrive hvilket skyssmiddel eleven har behov for.

Det gjøres oppmerksom på følgende punkter:

- Introduksjonsprogram og/eller norskopplæring gir ikke alene rett til fri skoleskyss, men elevene kan tilbys skolekort til buss.
- Voksne asylsøkere som ikke har fått oppholdsstatus, gis ikke rett til skoleskyss.
- Spesialundervisning, f.eks. logoped gir skoleskyssrettighet dersom det er en del av utdanningsløpet og grunnskoleopplæringen.

4.7 Elever med delt bosted

Elever som har delt bosted har ordinære skoleskyssrettigheter til/fra begge foreldres bostedsadresser når vilkårene i loven er oppfylt. Hver reisestrekning skal vurderes individuelt. Oppholdet hos hver av foreldrene må være en fast, planlagt og regelmessig ordning, og ikke improviserte enkeltbesøk.

Ved søknad om skoleskyss skal elevens faste samværsavtale være signert. Retten til skoleskyss forutsetter en planlagt, forutsigbar og regelmessig plan for samvær, og ikke enkeltstående besøk utenom avtalt eller rettslig fastsatt deling av botid.

Elever med delt bosted, som har rett til skoleskyss pga. midlertidig eller varig skade/sykdom/nedsatt funksjonsevne må også ha en forutsigbar og regelmessig plan for samvær.

Det gis ikke skoleskyss til sommer- og fritidsbolig.

4.8 Elever som bor i fosterhjem

Elever som bor i fosterhjem har rett til skoleskyss i henhold til ordinære regler.

Nærskoleprinsippet gjelder også for disse elevene.

4.9 Elever med nedsatt funksjonsevne som benytter avlastningshjem

For elever med nedsatt funksjonsevne som har offentlig vedtak om avlastning, regnes avlastningsboligen som elevens bosted de perioder eleven har fått innvilget avlastning. Eleven har rett til skoleskyss i henhold til ordinære regler

Retten til skoleskyss gjelder ikke for private ordninger.

4.10 Elever som bor i en institusjon

Skoleskyss for elever som på permanent basis bor i en institusjon skal behandles i henhold til ordinære regler.

Det økonomiske ansvaret for skoleplass og skoleskyss er lagt til den kommunen hvor eleven hadde bostedsadresse da vedtaket om omsorgsoverdragelse ble fattet.

Kommunen/Barnevernet har ansvaret for å avklare elevens rett til skoleskyss hvis eleven skal fortsette opplæringen ved sin opprinnelige skole, eller annen skole enn nærskolen.

Retten til skoleskyss vil ikke gjelde private ordninger som ikke kommer av offentlig vedtak.

4.11 Elever med midlertidig bosted

For elever som, etter vedtak, bor midlertidig i beredskapshjem, barneverninstitusjon, helseinstitusjon, fosterhjem, avlastningshjem, krisesenter eller lignende er det vedtaksinstansen som det administrative, praktiske og økonomiske ansvaret for skoleskyss.

Dersom en elev i en periode må oppholde seg utenfor hjemstedskommunen (uten vedtak) vil det være den instans som har ansvaret for opplæringen som også har ansvar for skyss.

Retten til skoleskyss vil ikke gjelde private ordninger som ikke kommer av offentlig vedtak.

4.12 Elever i flyktninge- og asylmottak

Elever som bor i flyktninge eller asylmottak har rett til skoleskyss etter ordinære regler når de får grunnskoleopplæring etter opplæringsloven og går på mottakets nærscole.

4.13 Midlertidig stengt skole

Kolumbus skal sørge for skoleskyss ved omplassering av elever som for en periode blir flyttet til en annen skole enn vanlig, som følge av midlertidig stengt skole.

5. Tilsyn og reisefølge

Hjemmel; Opplæringslovens § 4-2, § 28-7, Udir-2-2019

Elever og deltakere i forberedende opplæring for voksne som får skoleskyss til og fra skolen eller skolefritidsordningen, har rett til reisefølge og tilsyn i ventetiden før og etter opplæringen eller skolefritidsordningen dersom de trenger det.

Kommunen skal oppfylle denne retten

6. Innlosjering

Hjemmel; Opplæringslovens § 4-3, § 28-7, Udir-2-2019 samt Udir-3-2009

Elever har rett til skyss dersom daglig skyss er forsvarlig.

Når fylkeskommunen skal vurdere om daglig skyss er forsvarlig, skal det særlig legges vekt på alder og elevens funksjonsevne og hvor lang og farlig skoleveien er. Det kan bare legges vekt på kostnader eller vanskeligheter for fylkeskommunen dersom de er ekstraordinære.

Elever som ikke har rett til skyss fordi daglig skyss ikke er forsvarlig, har rett til losji.

Kommunen har ansvar for å oppfylle retten til losji for grunnskoleelever og deltakere i forberedende opplæring for voksne.

7. Organisering av skoleskyss

Hjemmel; Ramme- og leveranseavtale mellom Rogaland fylkeskommune og Kolumbus, vedtak i FT-sak 70/14, brev fra Kirke-, Utdannings- og Forskningsdepartementet datert 11.11.96

Kolumbus har, på vegne av Rogaland fylkeskommune, ansvar for forvaltningsoppgaver, organisering og utførelse av all skoleskyss av elever hjemmehørende i Rogaland.

Kolumbus skal, i samarbeid med kommune/skolen, planlegge, organisere og gjennomføre skoleskyssen på en mest mulig samfunnsøkonomisk rasjonell og kostnadseffektiv måte, med forutsigbarhet for elever, transportører og kommune/skoler. Det må påregnes noe behandlingstid til å planlegge, tilrettelegge og iverksette skysstilbudet.

Samordning av skoleruten (ferie og fridager) er av stor betydning. Der det er mulig bør det sikres samordning av skyssordninga for grunnskole og videregående skole. Dersom fylkeskommunen og kommunen ikke blir enige om organisering av skoleskyssen, kan Statsforvalteren gi pålegg.

Skoleskyss skal gjennomføres fortrinnsvis ved bruk av det ordinære rutetilbudet. Individuelt tilrettelagt skoleskyss benyttes når dette er nødvendig ut fra elevers spesielle behov og/eller dersom dette er hensiktsmessig for å løse transportoppgaven.

Skoleskyss, både særskilt tilrettelagt og med buss, legges opp til skolenes ordinære start- og sluttid. Det finnes ingen beredskap hos Kolumbus eller transportører til å sette opp ekstra avganger eller materiell dersom enkeltelever eller hele klasser må ta/får fri før den ordinære skoledagen er avsluttet eller som følge av at opprinnelige timeplaner blir fraveket. Eksempler er siste dag før jul- eller sommerferie, skoleavslutninger, utflukter, heldagsprøver o.l. Når disse utløser et ekstra skyssbehov vil det være kommunen/skolens ansvar både å organisere og bekoste skoleskyssen.

Utstyr som ski, akebrett, sykkel, sparkesykkel kan tas med dersom bussen har kapasitet og utstyret blir forsvarlig sikret. Sjøføren avgjør til enhver tid hvilket utstyr som kan tas med på bussen.

Kommunen/skolen har det økonomiske ansvaret for skoleskyss dersom undervisning eller andre pedagogiske tiltak legges utenfor skolens geografiske område. Dette gjelder også skoleskyss til andre aktiviteter utenfor skolen i skoletiden.

Skadeverk forårsaket av elev på bussen dekkes ikke av fylkeskommunen.

Fylkeskommunen har ikke praktisk eller økonomisk ansvar for alternativ skoleskyss ved streik blant lærere eller transportører. Det vil ikke bli satt opp alternativ transport så lenge streiken varer, ei heller at taxitransporten endres/utvides på en måte som vil være å betrakte som streikebryteri. Tilsvarende gjelder for foreldretransport. Foresatte må selv evt. organisere skoleskyss av egne

barn. Foresatte vil ikke ha rett på noen form for kompensasjon, verken for tapt arbeidsfortjeneste eller km godtgjørelse.

8. Søknad om skoleskyss

Alle søknader om skoleskyss for elever i offentlige og private grunnskoler i Rogaland behandles i et digitalt behandlingssystem. På bakgrunn av innsendte søknader vedtar eller avslår, Kolumbus skoleskyss elektronisk.

Godkjente søknader vil ha opplysninger om reisemåte og transportmiddel.

For elever med som har behov for tilrettelagt skoleskyss skal søknaden sendes via skolen.

Ved søknad om tilrettelagt skoleskyss som følge av midlertidig eller varig skade/sykdom eller nedsatt funksjonsevne må dokumentasjon foreligge før søknaden behandles.

Dersom foreldre/foresatte, etter skriftlig avtale med Kolumbus, sørger for skoleskyss, vil godtgjørelse utbetales i henhold til Statens satser for skattefrie kilometergodtgjørelse, med en minsteavstand på 10 km én vei. En avtale om skyssgodtgjørelsen må fornyes hvert skoleår. Krav om refusjon av utgifter til privat skoleskyss vil ikke utbetales uten at dette er avklart og godkjent av Kolumbus på forhånd.

Selv om det eksisterer en rett til skoleskyss, må det aksepteres en rimelig tid til å planlegge, tilrettelegge og iverksette skoleskyssen etter at søknad og dokumentasjon er mottatt. I denne perioden kan foresatte/eleven selv måtte organisere og dekke kostnadene ved skoleskyssen. Etter innvilget søknad vil påløpte og dokumenterte faktiske utgifter refunderes. Dette vil vanligvis omfatte elever med en midlertidig skade som har behov for skoleskyss på kort varsel for ett kortere tidsrom.

9. Reisebevis

Kolumbus utsteder elektroniske skolekort til elever som er innvilget skoleskyss og sender disse til skolen, som deler dem ut til elevene. Elever som får tilrettelagt skoleskyss får ikke tildelt skolekort.

Skolekortet er gratis ved første gangs tildeling, og kan benyttes tur/retur bosted – opplæringssted skoledager mellom kl. 06.00 og 17.00. Kortene er gyldige for et skoleår. Kortet er personlig og kan ikke benyttes av andre.

Elever som mister, får ødelagt eller blir frastjålet skolekortet, må melde tapet til skolen, som utsteder et midlertidig reisebevis for inntil 3 uker. Skolekortet er et verdikort som elev/foresatte må regne med å erstatte for å få nytt.

Det vil ikke bli gitt refusjon for reiseutgifter de eventuelle dagene elevene er uten kort.

Reisende som ikke har gyldig reisebevis vil kunne ilegges kontrollgebyr ved billettkontroll. Selv om en elev har rett til fri skoleskyss fritas ikke eleven fra plikten til å betale kontrollgebyret.

10. Vedtak og klageadgang

Hjemmel: Opplæringslovens § 29,1, forvaltningslovens kapittel 6 - Om klage og omgjøring

Vedtak om rett til skoleskyss er et enkeltvedtak i henhold til opplæringsloven. Departementet er klageinstans for enkeltvedtak etter opplæringsloven.

Vedtak om skoleskyss fattet av Kolumbus bygger på opplysninger gitt av elev/foresatte/kommune/skole. Dersom et vedtak er fattet på feil grunnlag kan vedtaket omgjøres. Vedtaket gjelder for ett år, med mindre annet følger av vedtaket.

Avslag på søknad om skoleskyss skal begrunnes og opplysninger om klageadgang skal gis.

Enkeltvedtak kan påklages og klage sendes til Kolumbus, som kan omgjøre eller opprettholde vedtaket. Fristen for å klage til 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Klager som ikke blir tatt til følge sendes Statsforvalteren i Rogaland for klagebehandling. Statsforvalterenes vedtak er endelig og kan ikke påklages. Statsforvalteren underretter klager om endelig vedtak.